

Onuncu Söz, On Birinci Sureti özetle açıklar mısınız?

Bu [On Birinci Sûrette](#), kâinattaki faaliyetlerde eseri görünen **hikmet, merhamet ve adaletin** başka bir âleme işaret ettiğine dikkat çekiliyor. Varlıkların yaratılışında müşahede edilen hikmet ve faydaların ebedî saâdete, yani ahiret âlemine delil olduğu işleniyor.

Hakîm: Hikmetle muttasıf olan ve mevcudatın hakikatına ve hikmetlerine vâkif olan. İş ve emirleri hikmetli ve yanlışsız olan demektir. Bu ismin ana noktası, her şeyin hikmetli ve faydalı yaratılmasıdır. Allah, bu isminin muktezası olarak bütün kâinatı ve mahlûkatı hikmet ve faydalar ile donatmıştır. Bir ağaca dalları ve çiçekleri adedince menfaat ve faydalar takmıştır. Bir âzaya yüzlerce vazife ve hikmetler takarak Hakîm isminin mânasını ve hakikatini, şuûr sahiplerine izhar ve ilan etmiştir.

Nihayetsiz hikmeti, eserleri ile sâbit olan Allah'ın âhiret yurdunu kurmayıp, insanları yokluk ve hiçlik kuyusuna atması "**Hakîm**" ismi ile ve hikmetle bağdaşmaz. Yani "**Hakîm**" ismi ve hikmet mânası ahiret yurdunun kurulmasını iktiza edip, istiyor.

Allah, hikmetsiz iş yapmaktan mukaddes ve münezzehtir.

Dünyada tecellî eden isim ve sıfatlar vazife olarak kemalindedir, ama bütünü ile tecellî etme noktasında kemalde değildir. Dünya Cenab-ı Hakk'ın sonsuz rahmetine tam ayna olamıyor. Çünkü rahmet nihayetsiz, insanların ömürleri kısa ve dünya ise fanidir. Bunun için başka ebedî bir âlem lazımdır ki, rahmet devam etsin ve O'nun zenginliğinin aslı orada kemaliyle tezahür etsin. Çünkü dünyadaki bütün nimetler numune ve gölgedir, asılları ise âhirettedir.

Evet, Cenâb-ı Hakk'ın isim ve sıfatların nihayetsiz mâna ve kemalini göstermek ister. Bunun da kemali ile tecellî edeceği yer âhirettir.

Aynı bakış açısını **adalet** ve **rahmete** de tatbik edebiliriz...